BEOS-WOSR-678/25 Warszawa, 9 czerwca 2025 r.

Pan Poseł
Rafał Bochenek
Przewodniczący Komisji
do Spraw Petycji

Opinia merytoryczna na temat petycji
o zniesienie obowiązkowej matury z matematyki
(nr BKSP-155-X-445/25)

I. Treść i cel petycji

Opiniowana petycja dotyczy zniesienia obowiązku zdawania pisemnej matury z matematyki na poziomie podstawowym[1]. Jej deklarowanym celem jest odejście od systemu edukacyjnego, który „wymaga od każdego ucznia przystąpienia do egzaminu maturalnego z tego przedmiotu i tym samym nie odpowiada różnorodnym potrzebom, talentom, możliwościom intelektualnym młodych ludzi w Polsce". W ocenie autorki petycji „system edukacyjny powinien wspierać różnorodność talentów, a nie wymuszać jednolite kryteria oceny, które nie uwzględniają indywidualnych możliwości intelektualnych, zdolności i celów uczniów". Istotnym celem proponowanej zmiany jest również, zgodnie z treścią materiałów dołączonych do petycji[2], wsparcie i przyniesienie ulgi uczniom doświadczającym niepowodzeń szkolnych, bezradności i silnych stresów oraz opresji psychicznej związanych z uczeniem się matematyki.

[1] Zob. również https://www.petycjeonline.com/zniesienie_obowizkowej_matury_z_matematyki. Autorka petycji powołała Komitet Ekspertów i Rodziców poparcia petycji i zwróciła się o poparcie do internautów. Według danych ze strony, petycję poparło ponad 23 tys. osób.

[2] Są to artykuły: dr. A. Lewandowskiej, Konsultantki Krajowej w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży – „Uważne słuchanie dzieci i młodzieży dlaczego matematyka nie powinna być obowiązkowa na maturze?", oraz prof. hab. n. medycznych K. Kucharskiej, która realizuje w ramach Instytutu Psychologii UKSW projekt badawczy dotyczący oceny stresu, depresji, lęku oraz ryzyka samobójczego u maturzystów z dyskalkulią.

II. Czy petycja mieści się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji (art. 2 ust. 3 ustawy o petycjach)?

Wnioskodawca petycji nie sformułował propozycji konkretnej zmiany przepisów ustawowych, niemniej zasada, że w polskim systemie oświatowym pisemna matura z matematyki na poziomie podstawowym należy do przedmiotów zdawanych obowiązkowo, jest określona w art. 44zzd. ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (dalej: u.s.o)[3]. Oznacza to, że realizacja żądania sformułowanego w petycji wymaga zmiany przepisów o randze ustawowej i tym samym mieści się w zakresie zadań i kompetencji Sejmu.

III. Wymogi formalne (art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o petycjach)

Petycja spełnia wymogi formalne sformułowane w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach[4]. W szczególności zawiera oznaczenie podmiotu wnoszącego petycję, wskazuje jego siedzibę, adresata petycji oraz jej przedmiot.

IV. Kwestie, które ekspert uznaje za istotne w związku z petycją

W opinii autorki petycji obowiązkowa matura z matematyki:

1. przeszkadza w wyrównywaniu szans edukacyjnych uczniów mających trudności edukacyjne związane z „brakiem predyspozycji" do uczenia się matematyki, a także gorszą sytuację socjalną i niemożność korzystania z korepetycji; stąd argumentacja, że „niezamożne dzieci tylko zmagają się z porażką, niskim poczuciem własnej wartości. Choć szkoła stara się pomóc wyrównać szanse dodatkowymi lekcjami dla nielicznych grup, bezradność i niemoc tworzą blokady psychiczne, zaburzenia lękowo-depresyjne oraz osamotnienie w maturalnym cierpieniu";
2. służy segregacji uczniów z określonymi problemami zdrowotnymi lub związanymi z uczeniem się takimi jak: dyskalkulia i „zakłócenie orientacji w schemacie przestrzennym", zaburzenia ze spektrum autyzmu, czy alkoholowy zespół płodowy FAS[5];

[3] Dz. U. z 2024 r. poz. 750, ze zm.
[4] Dz. U. z 2018 r. poz. 870.
[5] FAS to schorzenie wywołane ekspozycją na alkohol w życiu płodowym, charakteryzujące się m.in. zaburzeniami rozwoju fizycznego, poznawczego i emocjonalno-społecznego. Szacuje się, że w Polsce rodzi się rocznie ok. 9 tys. dzieci z FAS – https://www.rynekzdrowia.pl/Polityka-zdrowotna/Co-roku-rodzi-sie-9-tysiecy-dzieci-z-FAS-Jak-tlumaczyc-kobietom-w-ciazy-by-nie-pily,184598,14.html.

3. ogranicza możliwości zgodnego z indywidualnymi predyspozycjami rozwoju edukacyjnego i zawodowego tych uczniów, którzy poświęcają dużo czasu i energii na nieprzynoszące satysfakcjonujących efektów uczenie się matematyki zaniedbując swoje zainteresowania;
4. powoduje zbędne obciążenie psychiczne dla uczniów „niemających predyspozycji do nauki matematyki", co może generować fobie szkolne, lęk przed egzaminem (to z matematyki najwięcej uczniów nie zdaje matury).

Odnosząc się do przedstawionej powyżej argumentacji należy stwierdzić, że choć odwołuje się ona do pewnych realnych problemów (np. do poziomu szkolnych lęków i stresów oraz skali niepowodzeń), to budzi zasadnicze wątpliwości co do proponowanego ich rozwiązywania. Jednocześnie należy zauważyć, że dotyczy dwóch odrębnych zagadnień tj. sytuacji ogółu uczniów (choć w szczególności tych doświadczających trudności, nielubiących matematyki i przekonanych, że nie mają do niej predyspozycji) i uczniów ze zdiagnozowanymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dyskalkulią, często współwystępującą z innymi problemami (np. ze spektrum autyzmu). Merytorycznie są dwa różne zagadnienia, wymagające odrębnej analizy oraz podejścia i rozwiązań.

Matematyka jako przedmiot szkolny ma niewątpliwie określoną specyfikę[6]. Wiążą się z nią m.in.:

- bardzo rozbudowane oczekiwania dotyczące rozwoju uczniów w ramach edukacji matematycznej (m.in. w zakresie umiejętności logicznego myślenia, rozwiązywania problemów), ale także dotyczące rozwoju umiejętności miękkich; przyjmuje się, że matematyka uczy precyzji, sumienności, staranności, systematyczności, cierpliwości i zdolności do abstrakcyjnego myślenia, co okazuje się nieocenione w codziennym życiu i pracy zawodowej[7];
- oczekiwania związane ze stymulowaniem poprzez edukację rozwoju społecznego i gospodarczego poszczególnych państw, jak i np. Unii Europejskiej; odpowiedni poziom kształcenia matematycznego i naukowego

[6] Szerzej: A. Baczko-Dombi, *Edukacja matematyczna w Polsce w świetle badań i wyników egzaminów zewnętrznych – wybrane aspekty społeczne*, w: red. M. Korolewska, J. Osiecka-Chojnacka, Studia BAS 2(70) 2022.
[7] M. Bieńkowska, *Edukacja matematyczna i przyrodnicza a rozwój umiejętności miękkich, Ośrodek Rozwoju Edukacji*, Warszawa 2025 https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/2025/03/malgorzata-bienkowska-edukacja-matematyczna-i-przyrodnicza-a-rozwoj-umiejetnosci-miekkich-2025.pdf.

jest postrzegany w kategoriach przewagi konkurencyjnej, co powodowało dążenie do reform i modyfikacji kształcenia mających wzmacniać państwa[8];

- przypisywanie kształceniu matematycznemu w ramach systemów edukacyjnych znacznej wagi wyrażonej m.in. w liczbie godzin nauczania, prowadzanych testach;
- funkcjonowanie społecznych stereotypów dotyczących matematyki, bazujących na przekonaniu, że wymaga ona szczególnych zdolności, jest przedmiotem dla „ścisłych umysłów", zawsze (bez względu na to, jak jest nauczana) niezwykle trudnym dla grupy „humanistów";
- występowanie stereotypów i silnych emocji dotyczących przedmiotu – w literaturze stosowane jest nawet pojęcie „lęk matematyczny"; jest to zjawisko, które można uznać za bardzo rozpowszechnione – badania pokazują, że 92,7% uczniów doświadcza w różnym natężeniu strachu przed matematyką[9].

Oczekiwania związane z kształceniem matematycznym mogą być spełnione tylko w warunkach jego wysokiej jakości, związanej z jasną koncepcją kształcenia, programem, pomocami naukowym, dopasowaniem treści i metod do aktualnych możliwości poznawczych uczniów, dobrym merytorycznym przygotowaniem nauczycieli, wczesnym eliminowaniem problemów, określaniem natury i powodów ewentualnych niepowodzeń. W sytuacji gdy kształcenie matematyczne z pewnych względów niedomaga, dla części rodziców jego fundamentalne znaczenie jest pustym sloganem (taka argumentacja jest obecna także wśród popierających petycję).

W literaturze podkreśla się, że bariery efektywnej nauki związane są m.in. z lękiem matematycznym i społecznymi stereotypami dotyczącymi matematyki, w tym przekonaniem, że na poziomie szkolnym wymaga ona szczególnych zdolności, co bywa paraliżujące i destrukcyjne. W przypadku matematyki szczególnie istotna jest przyjazna atmosfera nauki, „prawo do błędu" i analiza ewentualnych błędów oraz toku rozumowania**.** Dziecko nigdy nie powinno bać się przyznać, że czegoś nie rozumie, nie powinno „ratować się" uczeniem na pamięć, wyszukiwaniem schematów, wtedy

[8] J. Osiecka-Chojnacka, *Doskonalenie kształcenia matematycznego*, Infos nr 11(277), 16 września 2020 r., https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/5EB348B848753F72C12585E4003FD0B3/$file/Infos_277.pdf.

[9] A. Szczepanowicz, S. Wachal, W. Matula i in., *Wpływ lęku matematycznego na uczniów i rodziców w Polsce. Wyniki badania ankietowego,* opracowano dla EduNav sp. z o.o., marzec 2024. https://samorzad.gov.pl/web/scdn-kielce/wplyw-leku-matematycznego-na-uczniow-i-rodzicow-w-polsce. Zob. również: K. Cipora, *Lęk przed matematyką z perspektywy psychologicznej i edukacyjnej,* Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński, https://www.jbc.bj.uj.edu.pl/Content/409096/PDF/1-9-cipora-lek-przed-matematyka.pdf.

gdy potrzebne jest zrozumienie[10]. W przypadku matematyki szczególnie ważne są emocjonalne aspekty nauki – sprzyja jej ciekawość, poczucie bezpieczeństwa, a destrukcyjne są lęk i przekonanie o braku sprawczości (które mogą wynikać z błędów w pracy z dzieckiem i zbyt wczesnym – w stosunku do etapu indywidualnego rozwoju – wprowadzaniem treści).

Promujący petycję podkreślają, że od 1984 r. do 2010 r. w Polsce nie było obowiązkowej matury z matematyki i – w ich ocenie – nie wywołało to żadnych negatywnych skutków (w każdym razie żadnych negatywnych skutków uświadamianych sobie przez uczniów i ich rodziny[11]). Należy jednak odnotować, że wystąpiły negatywne skutki systemowe związane z obniżeniem poziomu nauczania oraz z coraz mniejszym udziałem uczniów gotowych podjąć studia techniczne, o czym alarmowali rektorzy szkół wyższych[12]. Dodajmy, że w myśl badań, kwestią rzutującą na narastanie problemów w obszarze kształcenia matematycznego okazało się słabe przygotowanie do nauczania matematyki absolwentów studiów pedagogicznych zajmujących się edukacją wczesnoszkolną, którzy nie zdawali matury z matematyki (częstokroć nie lubili tego przedmiotu i doświadczali lęku matematycznego), a mieli uczyć tego przedmiotu i kształtować wobec niego postawy, dając fundamenty dalszej nauki[13]. Znacznie utrudnia to praktyczną naukę matematycznego myślenia[14]. Potem próg edukacyjny w czwartej klasie potęguje problemy, awersję i lęk. Dzieci przestają lubić matematykę i zaczyna toczyć się w tej materii błędne koło[15].

W uzasadnieniu petycji powołano się m.in. na raport Najwyższej Izby Kontroli (NIK) z 2019 r. dotyczący nauczania matematyki, w którym udokumentowana jest teza, że przyczyna znacznego odsetka niezdanych matur z matematyki tkwi w wadliwym procesie nauczania, braku indywidualizacji podejścia do nauczania oraz warunkach

---

[10] M. Wanke-Jerie, *Dekalog nauczania matematyki*, 15 marca 2015 r., https://wszystkoconajwazniejsze.pl/maria-wanke-jerie-dekalog-nauczania-matematyki/.

[11] M Wróbel, *Przez wiele lat nie było obowiązkowej matematyki na maturze. Żadna katastrofa się nie zdarzyła*, 10 lutego 2025 r., https://www.edziecko.pl/rodzice/7,79361,31679879,przez-wiele-lat-nie-bylo-obowiazkowej-matematyki-na-maturze.html.

[12] Stanowisko Prezydium KRASP z dnia 15 października 2015 r. w sprawie wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego obowiązkowej matury z matematyki. https://sip.lex.pl/akty-prawne/akty-korporacyjne/wniosek-do-rzecznika-praw-obywatelskich-dotyczacy-obowiazkowej-matury-286674492

[13] M. Szczygieł, K. Cipora, *Lęk przed matematyką przyszłych nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Jak uczyć, kiedy sama się boję?,* „Problemy Wczesnej Edukacji" 2016, nr 2(33), s. 89-101.

[14] M. Wanke-Jakubowska, *Jeśli nie umiesz matematyki, nie znaczy że jesteś humanistą,* https://wszystkoconajwazniejsze.pl/malgorzata-wanke-jakubowska-jesli-nie-umiesz-matematyki-nie-znaczy-ze-jestes-humanista/.

[15] M. Karpiński, *Wraz z kolejnymi szczeblami edukacji spada odsetek uczniów lubiących matematykę. To nie tylko kwestia trudności przedmiotu, ale i sposobu nauczania,* https://biznes.newseria.pl/news/wraz-z-kolejnymi,p1231147071.

nauczania. Skłoniło to NIK do wskazania możliwości jej „zawieszenia”[16]. NIK przedstawił także ekspertyzę pokazującą, na podstawie analizy błędów popełnianych na maturze z matematyki w roku 2018 r., że w Polsce jedną z głównych przyczyn niepowodzeń w maturalnym teście jest zła jakość edukacji matematycznej już na poziomie edukacji wczesnoszkolnej. Co więcej, sposób prowadzenia wczesnoszkolnej edukacji matematycznej może prowadzić do „zaniku” zdolności/predyspozycji matematycznych widocznych na etapie przedszkolnym. Finalnie tzw. problemy z matematyką mogą mieć więc uczniowie wyjściowo do niej predysponowani. NIK podniosła ponadto często pomijane w debacie edukacyjnej kwestie, takie jak skala korepetycji, która musi być uwzględniana przy ocenie funkcjonowania kształcenia[17]. Wzbudziła dzięki temu społeczną dyskusję na ten temat.

Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN) komentując raport NIK stwierdziło, że nie istnieją żadne obiektywne, naukowo zweryfikowane przesłanki do natychmiastowego wprowadzania programów naprawczych w zakresie nauczania matematyki, a egzaminy z matematyki na poziomie podstawowym to jedyne, rzetelne narzędzia służące weryfikacji poziomu wiadomości, a także umiejętności uczniów, m.in. w zakresie kompetencji matematycznych. **Bez tych narzędzi nie będzie możliwości wyciągnięcia wniosków służących poprawie kształcenia. Wymagania odzwierciedlają wymagania ustalone w podstawie programowej**[18].

Centralna Komisja Egzaminacyjna (CKE) w swoich corocznych sprawozdaniach przedstawia wnioski z analizy prac maturalnych. Dla przykładu, na podstawie analizy prac maturalnych z 2024 r. uznano, że jedną z głównych przyczyn niepowodzeń na egzaminie maturalnym z matematyki jest brak odpowiedniej sprawności rachunkowej, słaba znajomość praw działań i własności działań w zbiorze liczb rzeczywistych, nieuwaga zdających skutkująca popełnianiem błędów w obliczeniach lub w przekształceniach algebraicznych, często nieskomplikowanych lub też brak refleksji

---

[16] *Informacja o wynikach kontroli. Nauczanie matematyki w szkołach*, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 2019, https://www.nik.gov.pl/plik/id,19331,vp,21939.pdf. NIK stwierdza: „W kontekście powyższych wyników matury, rezultatów badań kwestionariuszowych wśród uczniów i doświadczeń innych krajów, w których nie wprowadzono obligatoryjnego egzaminu z tego przedmiotu, a które plasują się wysoko w badaniach międzynarodowych obejmujących przedmioty ścisłe (np. Finlandia), należy rozważyć obecny status egzaminu maturalnego z matematyki na poziomie podstawowym” – Zob. https://www.nik.gov.pl/najnowsze-informacje-o-wynikach-kontroli/matematyka-do-poprawy.html.

[17] Rynek korepetycji szacuje się na ponad 7 mld zł – *Coraz więcej dzieci korzysta z korepetycji. To ogromny wydatek dla rodziców*, 11 marca 2024 r., https://warszawa.tvp.pl/76382566/coraz-wiecej-dzieci-korzysta-z-korepetycji-to-ogromny-wydatek-dla-rodzicow. Zob. także*: Komunikat CBOS. Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2024/2025,* https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2024/K_111_24.PDF.

[18] *Matematyka obowiązkowym przedmiotem na egzaminie maturalnym*, odpowiedź MEN na postulat NIK, 19 lutego 2019 r., https://www.gov.pl/web/edukacja/matematyka-na-maturze.

nad sensownością otrzymanego wyniku liczbowego. Warto byłoby kształtować świadomość, że sprawdzanie poprawności oraz realności otrzymanych wyników jest częścią rozwiązania zadania[19].

MEN podkreśla, że pozytywny wynik egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym oznacza, że absolwent uzyskał pewne minimum kompetencji potrzebnych, aby uczestniczyć w życiu gospodarczym, kulturalnym i społecznym. Celem tej części egzaminu maturalnego nie jest orzekanie o tym, jak wysoki poziom wiadomości i umiejętności osiągnął dany absolwent, lecz czy osiągnął wymagane minimum (próg zdawalności określony jest na 30%). Należy odnotować, że w ostatnim czasie wystąpiła pewna poprawa w zakresie zdawalności egzaminu maturalnego z matematyki (zob. tabela nr 1). Nie zmienia to faktu, że na poziomie podstawowym, w 2024 r. (w formule z 2023 r.)[20], nie zdało go 27 981 osób[21].

Tabela 1. Odsetek sukcesów – matematyka pisemna poziom podstawowy (w %), stan na wrzesień (po egzaminach poprawkowych)

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Zdawalność	86%	86%	88%	89%	83%	84%	86%	90,7%*	91,4%

* Zdawalność wyniosła 83,5% dla formuły z 2015 r. oraz 95,5% dla formuły z 2023 r.
Źródło: Sprawozdania Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Doskonalenie kształcenia matematycznego jest jednym z celów polityki edukacyjnej. Minister Edukacji Narodowej corocznie, na mocy ustawowego zobowiązania, przedstawia kierunki realizacji polityki oświatowej państwa. Dla przykładu, w latach szkolnych 2024/2025 i 2025/2026 należało do nich m.in. kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym[22]. Idea rezygnacji z matury z matematyki stoi w sprzeczności z kierunkiem polityki edukacyjnej i ogólnymi tendencjami związanymi, także w innych krajach, z działaniami na rzecz edukacji w zakresie nauk ścisłych.

[19] *Sprawozdanie za rok 2024*, Centrala Komisja Egzaminacyjna, https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informacje_o_wynikach/2024/sprawozdanie/sprawozdanie_matura_2024_matematyka_F23.pdf, s. 77.
[20] W roku 2023 egzaminy przeprowadzono w formule z 2015 r. oraz z formule z 2023 r. zależnie od podstawy programowej, do której się odnosiły.
[21] https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informacje_o_wynikach/2024/sprawozdanie/sprawozdanie_matura_2024_ogolne_F23.pdf.
[22] https://www.gov.pl/web/edukacja/minister-barbara-nowacka-oglosila-kierunki-polityki-oswiatowej-panstwa-na-rok-szkolny-20252026.

Uzasadnienie petycji dotyczy także sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, przy czym warto odnotować, że dyskalkulia dość często współwystępuje z dysleksją i ADHD (współwystępowanie zdarza się częściej niż izolowane występowanie dyskalkulii rozwojowej[23]). Uczniowie ze specjalnymi potrzebami mają prawnie zagwarantowane wsparcie, w szczególności w zakresie możliwości dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu maturalnego do ich potrzeb, oczywiście jeśli posiadają opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej. Do oceny rozwiązań zadań maturalnych z matematyki uczniów z dyskalkulią stosuje się kryteria uwzględniające typowe błędy popełniane przez osoby z omawianą dysfunkcją. Od roku szkolnego 2015/2016 ich prace maturalne są sprawdzane przez zespół centralny, zlokalizowany przy Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi[24].

Dziesięć lat temu Helsińska Fundacja Praw Człowieka wskazywała, że wymóg zdania matury z matematyki przez osoby z głęboką dyskalkulią może być niezgodny z Konstytucją i zwróciła się do Rzecznika Praw Obywatelskich o wystąpienie w tej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego. Fundacja podkreślała, że przepisy nie wprowadzają żadnych wyjątków, które mogłyby mieć zastosowanie w szczególnych sytuacjach, w których niepełnosprawność uniemożliwia uzyskanie pozytywnego wyniku. Istnieje szereg dostosowań związanych z przeprowadzaniem i sprawdzaniem egzaminu, ale nie mogą one polegać na „merytorycznym dostosowaniu zakresu treści, które stanowią podstawę przeprowadzenia egzaminu". Niemożliwe jest więc przygotowanie arkusza egzaminacyjnego, który nie będzie zawierał zadań np. z zakresu geometrii dla osób niemogących poprawnie interpretować danych przedstawianych w formie graficznej[25].

Centralna Komisja Egzaminacyjna i Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE) popularyzują informacje o tym, że w przy przypadku dyskalkulii zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia. Dostosowanie wymagań dotyczy zatem tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu – i jeśli jest on poprawny, pozytywnego ocenienia postępów ucznia[26].

---

[23] K. Król, *Dyskalkulia rozwojowa. Diagnoza i wsparcie,* Ośrodek Rozwoju Edukacji Warszawa 2025, https://ore.edu.pl/2025/02/dyskalkulia-rozwojowa-diagnoza-i-wsparcie/.

[24] Odpowiedź na interpelację nr 1327 w sprawie dyslektyków, dysgrafików i dyskalkulistów, Warszawa, 26 czerwca 2024 r., https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=D6NHQG.

[25] *HFPC: obowiązkowa matura dla ucznia z dyskalkulią narusza Konstytucję,* 1 września 2015 r., https://www.prawo.pl/oswiata/hfpc-obowiazkowa-matura-dla-ucznia-z-dyskalkulia-narusza-konstytucje,130820.html.

[26] J. Rafał-Łuniewska, *Dostosowanie wymagań edukacyjnych wobec uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się*, Ośrodek Rozwoju Edukacji 2021, https://ore.edu.pl/wp-

Liczba uczniów ze zdiagnozowaną dyskalkulią przystępujących do matury z matematyki rośnie, średnia zdawalność w tej grupie również (zob. tab. 2), choć ciągle jest istotnie niższa od tej w ogólnej populacji (gdzie także odnotowujemy poprawę).

Tabela 2. Liczba uczniów z dyskalkulią przystępujących do egzaminu oraz zdawalność w tej grupie (w %)

Uczniowie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*		2024
								formuła 2015	formuła 2023	
Liczba	367	339	381	556	567	643	801	260	595	956
Zdawalność	59%	52%	52%	64%	50%	50%	52%	48%	70%*	66%

*Matura, zależnie od realizowanej podstawy programowej była przeprowadzana w dwóch formułach.
Źródło: Odpowiedzi CKE na pisma Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie egzaminów uczniów ze zdiagnozowaną dyskalkulią, http://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-do-mein-ws-maturzystow-z-dyskalkulia, https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-uczniowie-dyskalkulia-matura-matematyka-zdawalnosc-cke.

Rzeczniczka Praw Dziecka w związku ze skargami i apelami obywateli zwracała uwagę na rozdźwięk między wymaganiami kierowanymi w ramach systemu edukacji wobec dzieci z dyskalkulią, a tym, co oferuje im szkoła, w której brak wyspecjalizowanych programów terapeutyczno-edukacyjnych opierających się na alternatywnych metodach nauki matematyki. Rzecznik przedstawiła również postulat wprowadzenia możliwości zamiany, w tego typu przypadkach, matematyki na inny przedmiot. Podkreśliła, że jej celem nie jest uprzywilejowanie osób z dyskalkulią, ale wyrównanie ich szans, w zgodności z obowiązkiem respektowania zasady równego traktowania, będącej podstawą praw człowieka, również praw dziecka[27].

Reasumując, petycja zakłada eliminację obowiązkowego egzaminu maturalnego z matematyki i motywowana jest, jak się zdaje, dążeniem do ochrony i poprawy sytuacji psychicznej uczniów doświadczających trudności i niepowodzeń, ponoszących konsekwencje szeregu niezależnych od nich problemów, związanych ze stylem i jakością nauczania matematyki w polskich szkołach. Petycja koncentruje się na negatywnych jednostkowych doświadczeniach oraz neguje dalekosiężne skutki systemowe, których promotorzy petycji zdają się nie uwzględniać, lub nawet negować.

content/uploads/2015/03/dostosowanie-wymagan-edukacyjnych-wobec-uczniow-ze-specyficznymi-trudnosciami-w-uczeniu-sie.pdf.

[27] *Dyskalkulia nie musi być przeszkodą w zdaniu matury z matematyki*, 6 lutego 2025 r., https://brpd.gov.pl/2025/02/06/dyskalkulia-nie-musi-byc-przeszkoda-w-zdaniu-matury/. *Problemy uczniów z dyskalkulią, szkoła musi się zmienić*, 20 marca 2025 r., https://brpd.gov.pl/2024/03/20/problemy-uczniow-z-dyskalkulia-szkola-musi-sie-zmienic/.

Jest znamienne, że skutki kilku dekad braku obowiązkowego egzaminu z matematyki w pewnych wymiarach trwają do dziś. Jak pokazują badania, w krajach, w których organizowane są krajowe testy z matematyki, odsetek uczniów nieposiadających podstawowych kompetencji jest zazwyczaj niższy[28]. Zdaniem nauczycieli matematyki, jeśli egzamin z matematyki ponownie zniknie, poziom nauczania będzie spadać[29].

Odrębną kwestią jest uwzględniony w petycji problem zakresu i metod wsparcia oraz dostosowania systemu do potrzeb stosunkowo niewielkiej liczby uczniów ze zdiagnozowanymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, szczególnie tych, u których występują „sprzężone problemy" np. dyskalkulia i zaburzenia ze spektrum autyzmu. Są oni wspierani, ale obecne działania skoncentrowane są głównie na długości i zasadach sprawdzania egzaminu. Pojawiają się więc propozycje, aby modyfikować system np. w kierunku dostosowania samych arkuszy egzaminacyjnych lub wprowadzenia ściśle obwarowanych zasad dopuszczalności wyboru innego zdawanego obowiązkowo przedmiotu.

V. Wnioski

Uzasadnienie petycji w sprawie zniesienia obowiązkowego egzaminu maturalnego z matematyki dotyczy problemów występujących w dziedzinie kształcenia matematycznego w polskim szkolnictwie i objawiających się: niepowodzeniami edukacyjnymi, znaczną skalą korepetycji, rozpowszechnieniem lęku matematycznego, bezradności, fobii szkolnych i problemów psychicznych uczniów. Realność tych problemów, doświadczanych przez pewną grupę dzieci i młodzieży, potwierdzają zarówno badania, jak i skala poparcia petycji w internecie. Jakość kształcenia matematycznego stanowi niewątpliwie wyzwanie i wymaga systematycznych działań, ale nie interwencji legislacyjnej. Sformułowane w petycji żądanie budzi zasadnicze wątpliwości, ponieważ przyniosłoby niepożądane skutki.

---

[28] *Wspieranie osiągnięć i motywacji uczniów w nauce matematyki i przedmiotów przyrodniczych w szkołach,* Raport Eurydice Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2023, https://www.frse.org.pl/brepo/panel_repo_files/2023/07/14/vtb7hi/matematyka-i-przyrodnicze-pl.pdf.

[29] M. Wróbel, *Matura z matematyki do likwidacji? Pytamy matematyczkę: Poziom logicznego myślenia spadł*, 13 stycznia 2025 r., https://www.edziecko.pl/starsze_dziecko/7,79351,31604106,matura-z-matematyki-do-likwidacji-matematyczka-istnieje-duze.html.

XXXIII Krajowa Konferencja Stowarzyszenia Nauczycieli Matematyki. Dr Tomasz Szwed: Jeśli chcemy się liczyć, musimy rozwijać kompetencje matematyczne, 11 lutego 2025 r., https://glos.pl/xxxiii-krajowa-konferencja-snm-dr-tomasz-szwed-jesli-chcemy-sie-liczyc-w-swiecie-musimy-rozwijac-kompetencje-matematyczne.

Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki protestuje przeciw degradowaniu matematyki jako przedmiotu egzaminacyjnego.

Realizacja żądania petycji przyczyniłaby się do obniżania motywacji do doskonalenia sposobu kształcenia matematycznego (począwszy od edukacji wczesnoszkolnej, poprzez wszystkie etapy edukacji szkolnej), potęgowałaby również „ucieczkę od matematyki". Takie rozwiązanie kultywowałoby też stereotypowy wizerunek matematyki oraz często fałszywy podział uczniów na „humanistów" i „umysły ścisłe" zamykający dużej części uczniów drogę do obiecujących ścieżek kariery. Utrudniałoby to pracę nad poprawą jakości kształcenia. Wobec powyższego Biuro Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji rekomenduje Komisji nieuwzględnienie żądania będącego przedmiotem petycji.

Autorka:
Justyna Osiecka-Chojnacka
specjalista ds. społecznych
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Weryfikacja: Izabela Bień

Deskryptory bazy REX: petycja, szkolnictwo, egzaminy zewnętrzne, matematyka